

senyoria nul temps en los ditz béns no-s deu metre ne *mesclar*», *CostTort.* (fº 40r.13b, Ol., p. 50); i llavors des de 'barrejar les coses entre elles' es passava a 'enterbolir, fer anar brut amb net, bo amb dolent', d'on 'anar per les males, menar brega' i d'altra banda 'fer barallar', duïa a 'semmbrar discòrdia' (*mesclar* o *mesclar mal*). «Los juheus --- no podien creure en Jhesu Christ --- —Si estau fermes en la mia paraula conexe-reu la veritat e vos afranquirà— Com los tocà al viu --- digueren —*Abrabae sumus* --- francs som e no som catius jamés de nengú —Axí la brega és *mesclada*. Jh. Chr. los mostra que no eren francs --- nengú que face peccat mortal no és franc, ans sclau de peccat», StVicentF.

'Indisposar': «Dos hòmens --- estaven vehins, hun --- era més honrat; lo altre no havia tanta honor --- comença per enveja a *mesclar-lo mal* ab les gents ---», id. (*Quar.*, 68.31, 233.87); «pensà matar-me / --- / puy no --- hu sabé fer / l'hom de paper, / fort *mal mesclà'm*, / e posà clam / de gran error / ab mon senyor», JRoig (*Spill*, 1045, de nou 7760). Cosa que no fou peculiar del cat.: «andan buscando / mal quanto poden e m'andan *miscrando*» 'intrigar, fer embulls' (RdsLapa, *Cigas. d'Escarnbo*, 45.9); cast. ant. *mezcla* 'denúncia': «su mugier de Putiphar, temiéndose de *mezcla* --- díxol —P., yo me yazia durmiendo en mi cámara, e --- quisome forçar», *Gráf. Estoria* (MzPi., *Yúcuñ*, ed. 1902, lín. 75).

El verb *mesclar* deixà de pertànyer a l'ús comú a la majoria del Princ. després de l'E. Mj. en adquirir *barrejar* el seu significat i superposar-se-li, però seguí per tot més o menys usnal («DE CUYNAR --- lo farcit --- menar: versare; *mesclar*: permiscere; desglassar ---», OPou, *ThPu.*, 225), almenys com a mot literari i noble. Amb raó rebutja Moll (*BDLC* xiv, 320) el terme d'«arcaica» que li aplicà l'ignar Grieria, retraient-li que és ple de vida a les Illes: vol dir 'vida popular' i igual hauria pogut dir del P. Val. i d'algunes comarques de més al Nord. No fóra malaguanyat un esforç que es fes en cat. central, per reforçar-ne l'ús com a terme literari d'alt nivell estilístic, sense dany per al quotidià *barrejar*.

En llatí 'barrejar' es deia *MISCÈRE*, que fou substituït a quasi tota la Romània pel ll. vg. *MISCŪLARE formació potser merament diminutiva (cf. formacions com *REMINCTULARE > *remintolar*, *USTULARE*, *BU- > usclar*, *brúler*, *TREMULARE*...), o bé conjuntament provocada (tal com *tremulare* partí de *tremulus*) per formacions derivatives afins: es troben en ll. tardà o vg. *miscuare*, *miscuere* (cf. Walde-H.) *immiscuere*, trets de *miscuit*, perfet de *miscere*. En tot cas és *MISCULARE la forma preferida o generalitzada en totes les llengües romàniques d'Occident: fr. *mêler*, oc. *mesclar*, it. *mischiare* (ant. *miscere*), cast. *mezclar*, port. *mesclar* (junt amb els antics o menys generals *mexer*, *mis-crar* etc.).

DERIV.: *Mescla* [*CostTort.*; 'barreja, guerra, lluita', Desclot; Galba en *Tirant*, Ag. iv, 156]. *Mesclable*. *Mesclació*. *Mescladis*. *Mescladissa*. *Mesclador*. *Mescladura*. *Mesclament* [Llull]. *Mesclança*. *Mesclant* 'aigua-

barreig', *mesclant de les aigües* 'confluència': el *mesclant de les aigües* 'l'aiguabarreig' per exemple de la Valira i el Segre, SdUrg. (1964); o soldat: el *Mesclant-d'aigues* entre els brancs de la Ribera d'Angostrina que baixa del Carlit, de vegades pron. el *mesclantaignes* [S. xvii, Ag.]. +*Mescla(l)la* 'barreja' que sembla haver estat la forma de les *VidesR* («és dit de *cypro*, que és *mesclada* o eretat», fº 202v2, PB); veg., però, la nota 15; i és ben possible que no sigui més que una alteració per *mestalla* (MIXT-, cf. infra), per contaminació de *mescla* (o error de còpia?), tal com el suspecte hapax *mesclura* (que hom ha cregut llegir en un vers dels Masdovelles) deu ser err. per *mestura* MIXTURA. *Mesclaroia* o *mesclaroi* civ. *Mescolaoia* o *mescolanya*, potser manlleu d'una forma dialectal it. *mescolaglia pròpiament 'barrejadís de la pasta', cf. els it. comuns *mescolanza* i *mesciugio/miscuglio* d'aquest significat. *Mesclata*. *Mescló* (mal grafiat *mesclor* per *AlcM* i Castellà Raich, *BDC* xix, 56, puix que hi ha un plural *mesclons*), contracció de *mesclab-, -ATONE. *Mesclòrum*.

Masclars (1387, *AlcM*) que deu estar mal escrit per un infinitiu substantivat *mesclars*, puix que no hi ha cap noció de masculí o mascle sinó 'llana de qualitat inferior' pròpiament 'llana mesclada', cf. *mesclata* 'mena de teixit de llana', 'beguda barrejadissa', i *mescló* 'barrejadís dels cuiros'; d'ací potser també un «*masquerola*: pera que madura a l'estiu» (doncs de qualitat inferior?) recollit en el Priorat (Pinyas, *Voc. de Poboleda, BuCIPirTssa*. II, 170), dissimilació de *mesclarola (cf. l'eiv. *mesclaroia*, potser per *-oila*).

Remesclar: «un bell miracle que féu Jh. Xrist il·luminant un hom orb --- escopí en terra, e pres en la mà aquella terra on havia escopit, e ab lo dit mesclà la saliva ab la terra e féu-ne fanc, e untà-li los ulls --- circumstàncies: --- que escopí, que-u *remesclà* ab terra, lo huntà, lo féu anar que-s llavàs, que --- hagué bella vista», StVicentF (*Quar.*, 190.55); «*remesclar-se* parlant de bregues, combats, tornar-se a [?] encendre», S. xv, *DAG*; «les bledes salticaes el agüelo de mun pare les fe(i)a sempre en la mimba de agost: són mol bones pa el fiato; en cas de no arreplegà prau bledes, les *remescles* en ravanells: feu la provata!», *Canyisaes*, 65.

No assegurem, si bé és possible, que aquest *remesclar* del català de València, sigui una continuació de la forma *romescolar* que devia ser la del mossàrab dels Països Catalans. D'aquest ens en ha quedat una curiosa supervivència en *romesco*, reducció de *romèscol*. Com és sabut es tracta d'una salsa típica de la cuina catalana. Cercariem en va el vocable en els diccs. catalans, de la llengua normal o dialectal (*DFa*., Lab., Bulbena, Vogel, Escrig i Escrig-Ll., MGadea, *Damen*. etc.): el primer de recollir-ho fou el *DAG*. (d'on *AlcM*).

Cosa notable perquè avui és un mot molt divulgat i ben conegut a tota la costa: el *romesco* se serveix en els restaurants barcelonins o de la Costa Brava i àdhuc es ven, manufacturat en flascons, a les botigues de Bna. Recordo haver-lo sentit ja en la meua primera joventut i l'usà una vegada EmVilanova («mira que